

ФОНД
НАУЧНИ
ИЗСЛЕДВАНИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Списание за наука

„Ново знание“

ISSN 2367-4598 (Online)

Академично издателство „Талант“

*Висше училище по агробизнес и развитие на
регионите - Пловдив*

New Knowledge

Journal of Science

ISSN 2367-4598 (Online)

Academic Publishing House „Talent“

*University of Agribusiness and Rural Development -
Bulgaria*

<http://science.uard.bg>

ECONOMIC CONNECTIONS OF THE EUROPEAN UNION WITH THE ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS (ASEAN)

Iliyan Mateev

University of agribusiness and rural development - Bulgaria

Abstract: This article discusses the establishment and the activities of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), focusing on its economic relations with the European Union. Data on the EU's external trade with the ASEAN member countries and the ASEAN foreign trade partners in the EU for 2016 are presented, according to which the largest share of over 78% of total trade is for Germany, the Netherlands, France, Great Britain, Belgium and Italy.

Key words: economic relations, foreign trade, integration.

ИКОНОМИЧЕСКИ ВРЪЗКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ С АСОЦИАЦИЯТА НА СТРАНИТЕ ОТ ЮГОИЗТОЧНА АЗИЯ (АСЕАН)

Илиян Матеев

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив

Резюме: Статията разглежда основаването и дейностите на Асоциацията на страните от Югоизточна Азия (АСЕАН) като акцентира на икономическите ѝ връзки с Европейския съюз. Представени са данни за външната търговия на ЕС със страните членки на АСЕАН и външнотърговските партньори на АСЕАН в ЕС за 2016 г., според които най-голям дял от над 78% в общата търговия се пада на Германия, Нидерландия, Франция, Великобритания, Белгия и Италия.

Ключови думи: икономически връзки, външна търговия, интеграция.

ВЪВЕДЕНИЕ

Асоциацията на страните от Югоизточна Азия – АСЕАН, е основана на 8 август 1967 г. в Банкок. На тази дата ръководителите на Индонезия, Малайзия, Сингапур, Тайланд и Филипините подписват Декларацията за АСЕАН.

На 7 януари 1984 г. към Асоциацията се присъединява Бруней, на 28 юли 1995 г. – Виетнам, на 23 юли 1997 г. – Лаос и Мианмар, а на 30 април 1999 г. – Камбоджа, превръщайки я в десетчленна организация.

Икономическото, политическото и социално-културно сътрудничество, както и интеграция в АСЕАН, изминаха дълъг 50-годишен път от създаването на Асоциацията като в началото връзките между страните членки се задълбочаваха предимно в областите на политиката и дипломацията, а не в икономическата сфера. С течение на времето бяха развити и стопанските взаимовръзки между членуващите в АСЕАН държави, превръщайки организацията в най-амбициозния пример за регионално сътрудничество и интеграция в развиващия се свят.

Съществуват редица исторически предпоставки за развитието на връзките между ЕС и АСЕАН. Повечето държави, членувачи в Асоциацията, са бивши колонии на западноевропейски страни: Сингапур, Малайзия, Бруней и Мианмар са били под британско господство, Виетнам, Камбоджа и Лаос – под френско, Индонезия до 1945 г. под холандско, а Филипините до края на XIX век са били под испанско, а след това за около половин столетие – под американско управление. Единствено Тайланд не е бил колония на никоя държава.

Постепенното изграждане на Обединена Европа след края на Втората световна война и възходът на източноазиатските икономики през последните десетилетия доведоха до фундаментални промени в отношенията между ЕС и страните от Югоизточна Азия. В страните от АСЕАН Европейският съюз се възприема като важен балансър в отношенията им със суперсилите.

От 50-те години на XX век се увеличава непрекъснато икономическата експанзия на Япония и политическата на Китай и Индия. Техният социално-икономически възход се приема тревожно в АСЕАН, смята се, че би довел до дисбаланс в региона, тъй като всяка от тези три страни се стреми към хегемония. В лицето на ЕС, страните членки на АСЕАН виждат своеобразен противовес не само на САЩ, но и на силните азиатски държави.

РАЗВИТИЕ НА АСЕАН И ИКОНОМИЧЕСКИ ВРЪЗКИ С ЕС

Двустранните връзки между страните членки на АСЕАН и бившите им колониални метрополии в Европа имаха различно развитие. Великобритания запази тесни взаимоотношения със Сингапур, Малайзия и Бруней. До скоро не бяха на добро ниво връзките ѝ само с Мианмар (Бирма), но след започналата през пролетта на 2016 г. преход от военна диктатура към демокрация те бързо се подобряват. След войната, която води във Виетнам през втората половина на 40-те и първата половина на 50-те години на XX век, Франция загуби почти напълно влиянието си в Индокитай (Виетнам, Камбоджа и Лаос). Нидерландия също не успя да запази позициите си в Индонезия. След загубата на войната със САЩ, в края на XIX век, Испания практически не е фактор в Югоизточна Азия¹.

Контактите между двете организации започват да се развиват в началото на 70-те години, когато в ЕИО членуват шест държави: Германия, Франция, Италия, Нидерландия, Белгия и Люксембург, а в АСЕАН пет страни: Сингапур, Малайзия,

---

¹ Ravi, Srilata & Rutten, Mario & Goh, Beng-Lan, Asia in Europe, Europe in Asia, ISEAS Publications, Institute of Southeast Asian Studies, Singapore, 2004, p. 36

Индонезия, Тайланд и Филипините. Оттогава минаха четири десетилетия, като периодът може да се раздели на четири основни фази.

Първата фаза започва през 1972 г. с формалното създаване на координационен комитет за икономическо сътрудничество между ЕИО и АСЕАН. Реалното сътрудничество обаче започва чак в началото на юли 1977 г., когато на Десетата среща на външните министри на държавите от Асоциацията е постигнато **споразумение за сключване на формални отношения с Европейската икономическа общност.**

Втората фаза започва на 7 март 1980 г. На тази дата в Куала Лумпур се провежда Втората среща на министерско ниво ЕС – АСЕАН, чийто резултат е подписването на Споразумение за сътрудничество, обсъждано преди това в Брюксел през 1978 г. Създаден е Общ комитет за сътрудничество. Именно тази среща се определя като начало на реалното сътрудничество ЕС – АСЕАН, в областите на икономическото, политическото, социалното и културно партньорство. Пример за огромното ѝ значение е фактът, че още през 1980 г. износите на АСЕАН за ЕС нараства с 1/3, в сравнение с предходната година.

През 80-те години ЕИО е високо ценен от АСЕАН партньор, поддържащ позицията на АСЕАН по отношение на Камбоджанския конфликт.

Третата фаза на коопериране настъпи след промените в Централна и Източна Европа през 1989 г. В началото на 90-те години ЕИО се изправи пред редица предизвикателства като например създаване на единен пазар, изграждане на икономически и монетарен съюз, създаване на необходимите условия за свободно движение на стоки, услуги, капитали и работна сила, както и приобщаване на бившите европейски съюзници на СССР към структурите си².

След рухването на СССР в края на декември 1991 г., подписването на 7 февруари 1992 г. на Договора от Маастрихт и влизането му в сила от 1 ноември 1993 г., сътрудничеството между страните членки на ЕС премина в качествено нов етап.

На фона на тези драматични промени в Европа връзките с АСЕАН бяха поставени на заден план.

През 1994 г. отношенията между ЕС и АСЕАН излязоха от временния си застой. През септември по време на Единадесетата среща на министерско ниво ЕС – АСЕАН, бе създадена работна група, натоварена с изработването на нова концепция за икономическо, политическо и отбранително сътрудничество между двете организации през XXI век. През октомври Сингапур изложи концепцията си за задълбочаване на политическото, културното и икономическото сътрудничество, чрез ежегодно свикване на т.н. срещи „Азия–Европа“ (**Asia-Europe Meeting - ASEM**). През декември на среща на ръководителите на страните членки на ЕС бе приета стратегия за увеличаване на европейското влияние в Азия.

Първата среща на високо равнище „Азия–Европа“ е проведена в Банкок през март 1996 г. В нея участваха лидерите на седем страни от АСЕАН (Сингапур, Малайзия, Индонезия, Тайланд, Филипините, Бруней и Виетнам), Китай, Япония, Република Корея и на държавите членки на ЕС-15. Основна тема на разговорите бе развиването на качествено нови форми на сътрудничество между Европа и Източна Азия. Бяха формулирани основните принципи, върху които да се изгражда бъдещото сътрудничество между ЕС, АСЕАН, Китай, Япония и Република Корея. Създаден бе механизъм за свикването на редовни консултации на лидерите на всеки две години. В рамките на формата Азия–Европа бе формиран форматът ЕС–АСЕАН³.

---

² www.asean.org/asean/external-relations/european-union

³ www.aseminfoboard.org/content/history

Втората среща на високо равнище Азия–Европа се проведе в Лондон през април 1998 г., в разгара на Азиатската финансова криза. На нея бяха приети редица важни насоки за бъдещото сътрудничество, най-значими от които са следните:

1) процесът на диалог да се развива на основата на равноправие, взаимен респект и доверие;

2) развитие на търговските връзки и увеличаване на инвестициите, основани върху принципите на свободната търговия;

3) по-тясно коопериране в областта на технологиите; в тази връзка на Втората среща на министерско ниво, проведена в Куала Лумпур бе решено да се провеждат съвместни конференции на министрите на науката и технологиите от страните членки на ЕС и АСЕАН;

4) отделяне на по-голямо внимание от страна на ЕС на проблемите, свързани с човешките ресурси, бедността, заетостта, опазването на околната среда и устойчивото развитие в страните от АСЕАН;

5) засилване на сътрудничеството ЕС–АСЕАН в области като борбата с наркотрафика, организираната престъпност и др.;

6) финансова помощ от страна на ЕС за преодоляване на последствията от Азиатската финансова криза – решено бе да се създаде фондация, която да подпомогне възстановяването на финансовите и икономически структури в страните от АСЕАН;

Срещата в Куала Лумпур се превърна в повратна точка не само за отношенията между ЕС и АСЕАН, но и за връзките ЕС–Япония, ЕС–Китай, ЕС–Република Корея през XXI век⁴.

Развитието на отношенията между ЕС и АСЕАН не винаги бяха безоблачни през 90-те години на XX век – напротив, по време на финансовата криза се задълбочиха някои разногласия, свързани с икономическата област. Също така съществуваха големи разногласия по отношение на индонезийската окупация на Източен Тимор и управляващата в Мианмар военна диктатура.

Въпреки политическите разногласия, външнотърговските връзки между ЕС и АСЕАН се развиваха отлично като през 90-те години европейският внос от страните в Югоизточна Азия нарасна почти 5 пъти. През последното десетилетие на XX век настъпиха значителни промени в структурата на този внос като промишлените стоки започнаха да преобладават пред суровините и материалите в износа от АСЕАН за ЕС.

По време на Азиатската финансова криза от 1997-1998 г. страните от АСЕАН критикуваха ЕС за това, че не оказва нужната финансова помощ на държавите от Асоциацията за излизане от кризата. Общата сума на средствата, отпуснати от ЕС през 1997 г. бе едва 1.5 млрд. щатски долара, предоставени единствено на Индонезия, Тайланд и Република Корея, която не членува в АСЕАН.

Някои страни от ЕС (например Франция) се съгласиха с тази позиция. Заявено бе, че ако ЕС иска да увеличи влиянието си в Югоизточна Азия, той трябва да подпомага в случай на нужда страните в региона.⁵

През 2000 г., след провеждането на Тринадесетата среща на министерско ниво във Виентян, отношенията между ЕС и АСЕАН се подобриха чувствително, въпреки споровете, отнасящи се за спазването на човешките права в Мианмар. Бяха взети важни решения, свързани със задълбочаването на икономическото и политическото сътрудничество. Виетнам, Лаос и Камбоджа бяха подкрепени от ЕС

---

⁴ Ku, C.Y., Samuel, Southeast Asia in the New Century- An Asian Perspective, National Sun Yat-Sen University, Kaohsiung, Taiwan, 2002, p.232-233

⁵ News Report, Xinhua News Agency, 2 April 1998

за членство в Световната търговска организация. В тази насока от 27 до 28 януари 2003 г. в Брюксел бе проведена Четиринадесета среща на министерско ниво ЕС – АСЕАН. Особеното при нея бе приемането на Съвместна декларация за борба с тероризма. Решено бе Петнадесетата среща на министерско ниво да се проведе през 2005 г. в някоя от страните членки на АСЕАН.

Положителното развитие на отношенията между ЕС и АСЕАН се потвърждава от приетата на 9 юли 2003 г. от Европейската комисия декларация за „Ново партньорство с Югоизточна Азия“. Основен пункт в тази декларация бе предложението на Европейската комисия за Трансрегионална търговска инициатива ЕС–АСЕАН (Trans-Regional EU-ASEAN Trade Initiative - TREATI), чиито основни задачи са въвеждането на европейските санитарни и фитосанитарни стандарти при селскостопанските стоки, произвеждани в АСЕАН, а също така на индустриалните стандарти на ЕС в машиностроенето, електрониката, и горската промишленост.

На 8-9 октомври 2004 г. в Ханой бе проведена Петата среща на високо равнище АСЕАН–ЕС. В нея участваха и представители на десетте новоприети в ЕС страни: Естония, Латвия, Литва, Полша, Чехия, Словакия, Унгария, Словения, Кипър и Малта. Обсъдени бяха редица въпроси, свързани с макроикономическото състояние и развитие на страните членки на ЕС и АСЕАН, както и за мястото на двете организации в глобализиращата се световна икономическа система.

През 2007 г. започна Четвъртата фаза в отношенията АСЕАН–ЕС. Нейното начало се свързва с приемането на т.н. „Нюрнбергска декларация“ за „разширено партньорство“ между ЕС и АСЕАН, поставяща общи дългосрочни цели и задачи пред двете организации⁶.

През същата година Европейският съвет даде позволение на Европейската комисия да започне преговори с АСЕАН за създаване на зона за свободна търговия. Началото им бе поставено на срещата на министрите на икономиката от страните членки на АСЕАН и ЕС, проведена в Бруней. Преговорите в тази област обаче вървяха доста трудно и бяха прекратени през 2009 г., тъй като бе решено на първо време да се даде приоритет на сключването на двустранни отношения между ЕС и отделните държави от Югоизточна Азия, а едва след сключването на споразумения с всички тях да се премине към създаване на **Зона за свободна търговия ЕС–АСЕАН**.

Първите преговори ЕС започна през 2010 г. със Сингапур и Малайзия, през юни 2012 г. с Виетнам, през март 2013 г. с Тайланд, през декември 2015 г. с Филипините и с Индонезия през юли 2016 г. В подготовка е и започването на преговори с Мианмар. Първи бяха финализирани преговорите със Сингапур (октомври 2014 г.) и с Виетнам (декември 2015 г.)⁷.

Във връзка със задълбочаването на двустранното търговско сътрудничество и ускоряване на икономическата интеграция в АСЕАН, двете страни взеха решение да започнат провеждането на ежегодни съвместни бизнес срещи, в които да участват комисарят по търговията на ЕС, министрите на икономиката/търговията на страните членки на ЕС и АСЕАН, както и бизнесмени не само на високо, но и на по-ниско ниво. Първата бе проведена през май 2011 г. в Джакарта, втората – през април 2012 г. в Пном Пен, третата – през март 2013 г. в Ханой, четвъртата – през август 2015 г. в Куала Лумпур, а петата – през март 2017 г. в Манила^{8,9}.

---

⁶ www.asean.org/asean/external-relations/european-union

⁷ <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/regions/asean/>

⁸ <http://eu-asean.eu/>

⁹ <http://aebs.eccp.com/>

С обща търговия в размер на 227.64 млрд.щ.д.; 10.03%) през 2015 г. Европейският съюз е трети по значение външнотърговски партньор на АСЕАН след КНР (обща търговия 345.76 млрд.щ.д.; 15.23%) и Япония (обща търговия 238.00 млрд.щ.д.; 10.48%), пред САЩ (обща търговия 212.34 млрд.щ.д.; 9.35%).

През 2015 г. 5-те най-важни партньори на АСЕАН при износа са били КНР (134.25 млрд.щ.д.; 11.36%), САЩ (129.17 млрд.щ.д.; 10.92%), ЕС (127.58 млрд.щ.д.; 10.79%), Япония (113.69 млрд.щ.д.; 9.62%) и Република Корея (45.81 млрд.щ.д.; 3.88%).

През 2015 г. 5-те най-важни партньори на АСЕАН при вноса са били КНР (211.51 млрд.щ.д.; 19.44%), Япония (124.31 млрд.щ.д.; 11.43%), ЕС (100.06 млрд.щ.д.; 9.19%), САЩ (83.17 млрд.щ.д.; 7.64%) и Република Корея (76.68 млрд.щ.д.; 7.05%).

Основните износни стоки на ЕС са химическите продукти, машините и транспортните съоръжения, а на АСЕАН – машините, транспортните съоръжения, селскостопанската продукция, текстилът и облеклата.

По отношение на преките чуждестранни инвестиции, направени в страните от АСЕАН, през последните години ЕС заема първо място, изпреварвайки дългогодишните лидери Япония и САЩ. През 2016 г. чуждестранните инвестиции са били на обща стойност 96.72 млрд.щ.д. От тях произход от ЕС са били 30.46 млрд.щ.д. (31.49%), от Япония – 13.99 млрд.щ.д. (14.46%), от САЩ – 11.66 млрд.щ.д. (12.06%), от САР Хонконг – 9.61 млрд.щ.д. (9.94%), от КНР – 9.21 млрд.щ.д. (9.52%), от Република Корея – 5.89 млрд.щ.д. (6.09%), от Тайван – 4.15 млрд.щ.д. (4.29%), от Австралия – 3.43 млрд.щ.д. (3.55%) и от Индия – 1.05 млрд.щ.д. (1.09%).

Европейските туристи, посетили АСЕАН през 2015 г. (8.8%), заемат второ място по численост след китайските (17.1%), но изпреварвайки южнокорейските (5.4%), японските (4.3%), австралийските (3.8%), американските (3.1%), индийските (3.0%), тайванските (1.4%), хонконгските (1.4%), руските (1.4%) и канадските (0.8%). 42.2% от туристите са жители на страните членки на Асоциацията¹⁰.

Същевременно АСЕАН е сред най-важните търговски партньори на ЕС, заемайки пето място, след страните/териториите от Източна Азия, НАФТА, ЕФТА и ОНД.

От Таблица 1 става ясно, че дистанцията с ОНД е малка и ако икономическите санкции на Запада срещу Руската федерация, свързани с присъединяването на Крим и конфликта в Източна Украйна, продължат в дългосрочен план, има вероятност АСЕАН да заеме четвърто място сред най-важните външнотърговски партньори на ЕС. От таблицата се вижда също така, че дяловете на Съвета за сътрудничество в Залива и Южноазиатската асоциация за регионално сътрудничество в търговията на ЕС са доста зад този на АСЕАН.

През 2016 г. най-важни търговски партньори на ЕС сред страните от АСЕАН са били Сингапур (27.02%), Виетнам (16.41%), Тайланд (16.02%), Малайзия (14.35%), Индонезия (10.06%) и Филипините (5.42%). Не може да не се отбележи ръстът на търговията със Социалистическа република Виетнам, който за десетина години успя да задмине последователно Индонезия, Малайзия и Тайланд, превръщайки се във втори по значение външнотърговски партньор на ЕС в Югоизточна Азия, след Сингапур. Напоследък бързо се развива търговията на ЕС с Камбоджа (1.82%), която значително надхвърли тази с Мианмар (0.41%), Бруней (0.11%) и Лаос (0.08%).

¹⁰ <https://data.aseanstats.org/>

Таблица 1. Външна търговия на Европейския съюз с регионални интеграционни обединения/страни и територии, с дял над 1% в общата търговия

	Партньор	Износ млн.щ.д. 2016 г.	Дял, 2016 %	Внос млн.щ.д. 2016 г.	Дял, 2016 %	Обща търговия, млн.щ.д. 2016 г.	Дял, 2016 %
-	Светът (СТО)	5356692.4	100.0	5218603.7	100.0	10575296.0	100.0
-	ЕС -28	3378168.9	63.06	3098677.1	59.38	6476846.0	61.25
1.	Страни/територии от Източна Азия ¹¹	396378.9	7.40	532412.5	10.20	928791.4	8.78
2.	НАФТА ¹²	513944.9	9.59	320953.8	6.15	834898.7	7.89
3.	ЕФТА ¹³	199049.2	3.72	220425.0	4.22	419474.2	3.97
4.	ОНД ¹⁴	119606.6	2.23	175621.7	3.37	295228.3	2.79
5.	АСЕАН	95237.8	1.78	155315.0	2.98	250552.8	2.37
6.	Съвет за сътрудничество в Залива ¹⁵	111508.8	2.08	41740.4	0.80	153249.2	1.45
7.	СААРК ¹⁶	52509.4	0.98	82592.0	1.58	135101.4	1.28
8.	Съюз на Арабския Магреб ¹⁷	60471.1	1.13	51220.9	0.98	111692.0	1.06
9.	МЕРКОСУР ¹⁸	47548.9	0.89	50340.4	0.96	97889.3	0.93

Източник: www.trademap.org/tradestat/Bilateral_TS.aspx
Международен търговски център - Женева

Таблица 2. Външна търговия на Европейския съюз със страните членки на АСЕАН

	Партньор	Износ млн.щ.д. 2016 г.	Дял, 2016 %	Внос млн.щ.д. 2016 г.	Дял, 2016 %	Обща търговия, млн.щ.д. 2016 г.	Дял, 2016 %
-	АСЕАН	95237.8	100.00	155315.0	100.00	250552.8	100.00
1.	Бруней	235.9	0.25	43.3	0.03	279.2	0.11
2.	Виетнам	10325.7	10.84	30788.0	19.82	41113.7	16.41
3.	Индонезия	10742.7	11.28	14473.7	9.32	25216.4	10.06
4.	Камбоджа	537.4	0.56	4014.6	2.58	4551.0	1.82
5.	Лаос	37.3	0.04	153.4	0.10	190.7	0.08
6.	Малайзия	16676.4	17.51	19272.0	12.41	35948.4	14.35
7.	Мианмар	416.7	0.44	603.0	0.39	1019.7	0.41
8.	Сингапур	38358.5	40.28	29518.4	19.01	67876.9	27.09
9.	Тайланд	18192.5	19.10	21947.6	14.13	40140.1	16.02
10.	Филипините	6800.2	7.14	6791.7	4.37	13591.9	5.42

Източник: www.trademap.org/tradestat/Bilateral_TS.aspx
Международен търговски център - Женева

¹¹ Китайска народна република, Специален административен регион на КНР - Хонконг, Специален административен регион на КНР - Макао, Тайван (Република Китай; Китайско Тайпе), Монголия (няма данни за 2016 г.), КНДР (няма търговия с ЕС), Република Корея и Япония.

¹² Северноамериканско споразумение за свободна търговия (Канада, Мексико и САЩ)

¹³ Европейска асоциация за свободна търговия (Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария)

¹⁴ Общност на независимите държави (Азербайджан, Армения, Беларус, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Руска федерация, Таджикистан и Узбекистан)

¹⁵ Съвет за сътрудничество в Залива (Бахрейн, Катар, Кувейт, Обединени арабски емирства, Оман и Саудитска Арабия; на 5 юни 2017 г. Саудитска Арабия, Обединените арабски емирства и Бахрейн прекратиха дипломатическите си отношения с Катар, обвинявайки го в подкрепа на редица терористични организации в Близкия изток)

¹⁶ Южноазиатска асоциация за регионално сътрудничество (Афганистан, Бангладеш, Бутан, Индия, Малдиви, Непал, Пакистан и Шри Ланка)

¹⁷ Съюз на Арабския Магреб (Алжир, Либия, Мавритания, Мароко и Тунис)

¹⁸ Южноамерикански пазар (Аржентина, Бразилия, Венецуела, Парагвай и Уругвай; от 1 декември 2016 г. членството на Венецуела е суспендирано заради нарушаване на демократичните свободи)

Най-значими партньори на АСЕАН сред държаните от ЕС са Германия, Нидерландия, Франция, Великобритания, Белгия и Италия, които имат общ дял от над 78.8% в общата търговия, т.е. почти 4/5. Прави впечатление, че търговията с Германия надхвърля общата търговия с бившите колониални сили в региона Великобритания и Франция. Второто място на Нидерландия не учудва толкова, имайки предвид, че нейна колония е била най-голямата икономика на АСЕАН–Индонезия.

Таблица 3. Външнотърговски партньори на АСЕАН в Европейския съюз с дял над 1% в общата търговия

	Партньор	Износ млн.щ.д. 2016 г.	Дял, 2016 %	Внос млн.щ.д. 2016 г.	Дял, 2016 %	Обща търговия, млн.щ.д. 2016 г.	Дял, 2016 %
-	Европейски съюз	155315.0	100.00	95237.8	100.00	250552.8	100.00
1.	Германия	39683.4	25.55	26705.8	28.04	66389.2	26.50
2.	Нидерландия	24162.0	15.56	10636.0	11.17	34798.0	13.89
3.	Франция	16512.8	10.63	16321.8	17.14	32834.6	13.10
4.	Великобритания	17051.3	10.98	11675.4	12.26	28726.7	11.47
5.	Белгия	12842.1	8.27	5027.8	5.28	17869.9	7.13
6.	Италия	8019.4	5.16	8754.5	9.19	16773.9	6.69
7.	Испания	7826.5	5.39	3211.6	3.37	11038.1	4.41
8.	Полша	4975.6	3.20	1429.8	1.50	6405.4	2.56
9.	Австрия	3926.1	2.53	1821.6	1.91	5747.7	2.29
10.	Чешка република	4156.6	2.68	921.9	0.97	5078.5	2.03
11.	Швеция	2225.9	1.43	2211.6	2.32	4437.5	1.77
12.	Дания	1851.1	1.19	1644.6	1.73	3495.7	1.40
13.	Ирландия	1777.0	1.14	1524.2	1.60	3301.2	1.32

Източник: www.trademap.org/tradestat/Bilateral_TS.aspx
Международен търговски център - Женева

В много отношения АСЕАН се учи от опита на ЕС не само в областта на развитието на икономическата, но и на политическата, социалната, културната и т.н. интеграция. Особено важна за развитието на интеграционните процеси в АСЕАН бе проведената от 18 до 22 ноември 2015 г. в Куала Лумпур, Малайзия, Двадесет и седма среща на върха. На нея десетте лидери на страните членки подписаха знаменателна декларация, чрез която се институционализира създаването на **Икономическа общност на АСЕАН** – един от трите стълба на **Общността на АСЕАН**, която започна формално да функционира от 31 декември 2015 г.^{19, 20}

До 2020 г. се очаква да завърши подготовката и да започне функционирането и на останалите два стълба: **Общност за сигурност на АСЕАН (ASEAN Security Community - ASC)** и **Социално-културна общност на АСЕАН (ASEAN Socio-Cultural Community - ASCC)**.

На 8 август 2017 г. бе тържествено отпразнувана 50-тата годишнина от основаването на АСЕАН. Основните празненства се проведоха в столицата на Филипините – Манила, където на 7 август се проведоха 24-тият Регионален форум

¹⁹ www.asean.org/storage/2015/12/KL-Declaration-on-Establishment-of-ASEAN-Community-2015.pdf

²⁰ http://asia.nikkei.com/Politics-Economy/International-Relations/Giant-market-still-takes-baby-steps-on-freer-services-migration?n_cid=NARAN012

на АСЕАН²¹, 18-ата среща на външните министри от формата АСЕАН+3²² и 7-ата среща за Източна Азия^{23,24}.

Европейският съюз бе представен на 24-я Регионален форум на АСЕАН от Върховния представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност Федерика Могерини²⁵.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Икономическото, политическото и социално-културно сътрудничество, както и интеграция в АСЕАН, изминават дълъг 50-годишен път от създаването на асоциацията. В началото връзките между страните членки се задълбочават предимно в областите на политиката и дипломатията, а не в икономическата сфера. С течение на времето са развити и стопанските взаимовръзки между членуващите в АСЕАН държави, превръщайки организацията в най-амбициозния пример за регионално сътрудничество и интеграция в развиващия се свят. Съществуват редица исторически предпоставки за развитието на връзките между ЕС и АСЕАН. АСЕАН е сред най-важните търговски партньори на ЕС, заемайки пето място след страните/териториите от Източна Азия, НАФТА, ЕФТА и ОНД. В много отношения АСЕАН се учи от опита на ЕС не само в областта на развитието на икономическата, но и на политическата, социалната, културната и т.н. интеграция.

ЛИТЕРАТУРА

1. Ku, C.Y., Samuel. Southeast Asia in the New Century - An Asian Perspective. National Sun Yat-Sen University. Kaohsiung. Taiwan, 2002.
2. Ravi, Sr., Rutten, M., Goh, B.-L. Asia in Europe, Europe in Asia. ISEAS Publications, Institute of Southeast Asian Studies. Singapore. 2004.
3. Xinhua News Agency
4. www.asean.org/asean/external-relations/european-union
5. www.aseminfoboard.org/content/history
6. <http://asia.nikkei.com/>
7. <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/regions/asean/>
8. <http://eu-asean.eu/>
9. <https://ec.europa.eu/commission/>
10. www.trademap.org/tradestat/Bilateral_TS.aspx

---

²¹ Първият Регионален форум на АСЕАН се провежда през юли 1994 г. в Банкок. Освен страните членки на АСЕАН в него участват Австралия, ЕС, Индия, Канада, Китайската народна република, Нова Зеландия, Република Корея, Руската федерация, САЩ и Япония. Папуа-Нова Гвинея и Монголия се присъединяват към форума през 1999 г., а през 2000 г. е поканена за участие КНДР.

²² Освен страните членки на АСЕАН участват Китайската народна република, Република Корея и Япония. Форматът АСЕАН+3 започва дейността си през 1996/1997 г., но придобива все по-голямо значение след Азиатската финансова криза от 1997 г.

²³ Първата среща за Източна Азия се провежда на 14 декември 2005 г. в Куала Лумпур, Малайзия. Освен страните-членки на АСЕАН участват Австралия, Индия, Китайската народна република, Нова Зеландия, Република Корея и Япония. На Петата среща за Източна Азия, проведена на 30 октомври 2010 г., за членове на форуми приети Руската федерация и САЩ.

²⁴ <http://asean.org/>

²⁵ https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2014-2019/mogherini_en